

Egy éj a Tátrában.

Lorencz Győzőtől.

Szent-István napja az idén (1875-ben) péntekre esett, így tehát tulajdonképen csak szombatra kellett szabadságot kérni, hogy a rákövetkező vasárnapot hozzávéve három szünnapot nyerjünk.

A mit terveztünk el is végeztük: s a nyájas nap Szent-István napja kora reggelén öt életvidor utast pillantott meg. A mint ezek a vendéglátó Lucsivnát kocsin hagyták el. A vendéglős előbb a Szakmáry-féle ó-bor kellő mennyiségével látott el, s a sonkával s illatos sülttel töltött kosár sem hatott kevésbé megnyugtatólag a kedélyekre. Ehhez járult föl-szerelésünk, úgy mint óriási hegyi botok kezünkben, elnyüvéssel daczoló ruha testeinken, jól megvasalt bakancs lábainkon, végre a pompás Tatra szemeink előtt: nem esuda tehát hogy mindnyájan nem sokára a legkívánatosabb utazási hangulatban találtuk magunkat.

Két troppau vendégünk: Dr. Kloss és Herut úr, és Treutler és ifj. Haag krompachi urak nem fáradtak el, maguknak a bőbeszédű vezető által tátrai medvék- és tátrai farkasokkal való találkozásokról szóló rémtörténeteket, továbbá zerge-vadászatokra, morga-kiásásokra stb. stb. vonatkozó részleteket elbeszéltetni.

A mennyire a parasztszeker döcögése megengedé, deák-kori dalokat is énekeltünk és így értük el kellőleg előkészítve az egészen az erdő szélén fekvő Stola falucskát és egy fél órával később, a stolai vezetők Ruman és társai kíséretében a barátságos Hagit.

Rövid tartózkodás után az Osterva, a menguszfalvi völgy-torkolat jobboldali bástyája felé irányoztuk lépteinket. Ezen mintegy 2000 m/-nyi magas csúcsra való fölmenetelt, különösen a hölgyeknek, nem lehet eléggé ajánlani. Lovagolni csaknem a hegy-gerinczéig lehet, mert az éles hegyhátig nyúló rét csak kevés helyen szakíttatik félbe az azt beborító törmelékkő által. Sőt nem volna nehéz lovasok számára való utat egész a Hlin-ig (az Osterva és Tupa közötti nyeregig) létesíteni.

Az Ostervára való fölmenetel ugyan magában véve kevésbé elégíti ki ama magaslat-touristákat, kik a legmagasabb hegycsúcsokra való fölkapaszkodást sport gyanánt

űzik, de igenis kielégíti a természetnek ama barátjait, kik a Tátra jellegét nagy erő és időpazarlás nélkül megismerni tanulni óhajtják. Az Osterva látogatója különösen meglehetősen teljes áttekintést nyer a nagy nyugoti menguszfalvi völgy fölött, mely balra a Basta-Szacsin, jobbra a Kopky által van határolva és a tengerszem-csúcs (Kopa nad rybym) által bezárva. Uralkodók azonban a látkörben mindennek előtt a Viszoka és a Vaskapu, a keleti menguszfalvi völgy e meztelen határkövei.

A Tátra már távolból tekintve különbözik az öt környező hegyvonaloktól körrajzai fensége által. Tömegei, a fősikból rögtön fölemelkedve, bámulatot gerjesztő magasságig állanak feltornyosulva, míg az áttekinthető részletes körrajzok a legkülönbébb változatokban élesen válnak el az ég boltozatától. És a vándor, ki a sajátos alakzatok által vonzatra, ezen kicsipkézett és szaggatott tömegek belsejébe hatol, — mindenkor meglepetve és kielégítve tér ismét vissza. Nyugodtan, komolyan, felségesen nyúlnak a gránit-óriások — már az Osterva tetejéről is tekintve — az ég felé; a sziklafalakról lerohanó vizerek, ezen csillámló ezüst szalagok, csaknem egyedüli éltető elemét képezik ezen tájnak. Környös-körül minden hideg és merev, csak a hegygerincez legkülső szélén álló pillantja meg lábainál az örökké zöld fenyvesek kedves képét.

Ott mélyen alatt van még fa, bokor, — ott a bővizű patak gyöngyei csillámlanak, — ott pásztor és nyáj mozog, csak a pompás Poprád tava síma fölülete tükrözteti vissza ama megmerevült hegyi óriások képét, melyek „oly közel és még is oly távol“ állanak a bámulva csodálással szemközt. Oly közel és még is oly távol!

Közel látszanak tiszta légben ezen hegyormok, kicsiny, közönséges sziklákhoz hasonlóknak ezen óriási hegylejtők; — s a ki ezen hegyekben ujong, kísértetbe jön fogadásokat tenni, hogy legfeljebb egy óra alatt ama túlnan fekvő sziklát eléri, hiszen csak a hegyoldal hosszában kell a völgyet megkerülnie, azután néhány lépés ott balra fölfelé és célnál van. És mégis mennyire csalatkozik — ama köves talaj, melyről azt véli, hogy azon könnyen keresztül fog osonni — kiterjedt szikla csoportozatok, ezernyi hasadások és mélységek által van félbeszakítva, ama szönyegekhez hasonló sötét foltok, melyek lábainak puha járást ígérnek, ember magasságú törpe-fenyű ligetek, melyeken át csak nagy fáradsággal, néha pedig épen-

séggel nem hatol keresztül — egy szóval az órácskából könnyen félnap vagy annal is több lesz.

Távol látszanak a Tátra ős atyái, ha különösen őszszel, könnyű, átlátszó köd száll a magaslatok és a szemlélő közé. Doré képeire emlékeztetve, kísértetiesen, az embert amúgy igazán piczinségébe visszavetve, látszanak fejeiket a végtelenségbe emelni, és szürke köpenyeiket kiterjeszteni, a melyekbe csak a végből burkolóznak, hogy a távolba vonuljanak.

Az Osterva padjai és a Tupa meredek falai közt az „Uplazik“-on ereszkedtünk le a Poprád tavához.

Ha a turista a hegyoldal felé háttal fordulva a hegyi botot mintegy 30 $\%$ -nyire a földön csúszó hegyétől megfogja és a felső test súlyát ott működteti, míg a balkéz szintén alsó fogással a bot felső végét maga felé vonja, térdeit rendkívüleg megkímélve, gyorsan és biztosan még meredekebb lejtőkön is lecsúszhatik, mint a milyen az említett teknő. Mindnyájunknak meglehetősen jól is sikerült, csak az Oszterva lábánál került fáradságunkba, míg a törpe-fenyőn át a tó partjához birtunk keresztülhatolni.

A tiszta tó oly barátságosan üdvözölt, a nap ott mélyen alant oly hívogatólag mosolygott reánk, hogy a lehűtés utáni váagnak nem állhattunk ellen és kis vártatva már a tóban lubiczkoztunk.

Elővigyázatból jeggyűrűmet a parthoz igen közel levő kőmedenczébe helyeztem és azután vigan ide s tova uszkáltam. A víz a felső rétegekben meglehetősen át volt melegülve és rendkívülien üdítőleg hatott, de hideg, sőt jéghideg már egy méternyi mélységben. Uszás közben dr. Klossnak, mint uszónak bátorságát és ügyességét bámultuk, tagjainkat erősítettük és még inkább felgerjesztettük az étvágyat és azon kívánságot, hogy a hordárnak terhét, azaz az elemózsiával telt kosarat megkönnyítsük. A fürdőt követő ezen, szintén kellemesen töltött szünet után a hinczkóf tavak felé vettük utunkat.

A „Ignatova skala“ (a tarpataki tűzkő egy neve) mellett elhaladva nemsokára a „Kunyhók“-hoz (Chyžky) értünk, hol rövid pihenést tartottunk, mely kellemesen tölt el azáltal, hogy egy zergepárt figyeltünk meg, mely a Basta függőleges falai közt legelészett.

Troppau-i vendégeink, hadi távesőveik daczára, csak miután a fehér falaktól sötéten elváló fűborította helyekről futólagos vázlatot készítettünk, voltak képesek a kis barna foltokat megpillantani. Oly sok turistának azon panasza, hogy a Tátrahegységben még sohasem látott zergét, többnyire azon körülmény által leli magyarázatát, mert a látszólag oly „közeli” sziklacsoportokon a kis vöröses-barna pontocskákat, mint a milyeneknek legelő zergék látszanak, többnyire egészen mellőzik.

A K u n y h ó k (Chižky) nevüket valószínűleg alakjuktól nyerték. A völgy közepén fekvő, lépcsőszerűleg egymásfölé helyezett sziklacsoportok ezek, mindenütt rézsut moh- és fűpadok által fődve, melyek tetőkhöz hasonlíthatók.

Kerülő uton balkézt elértük az általok megtámasztott fennsíkot és néhány kiszáradt tó medrein áthatolva, a két hinczkói tó közt levő nyeret.

Ezen tavak, a mi a jelenet tarkaságát illeti, nem hasonlíthatók össze a tarpataki tavakkal, ámbar a „Barát” és a „Tengerszemesúcs” (Kopa nad morskym) a Tátra látványosságai közé tartoznak. A nagy tó sötét színű és legközelebbi környéke a turistát nyár derekán őszi hangulatba ejti.

Eddig az út sehol sem fáradságos és a Koprowa-szoroshoz való jutás sem nehéz, ámbar „már többé épen nem szép”, a mint Herut úr mogorván megjegyzi és annyiban kíván elővigyázatot, a mennyiben a kötőrmelék igen könnyen mozdítható el helyéből. Ilyen helyeken közös kirándulások alkalmával azon szabály áll, hogy a társaság a bejárando zeg-zug minden forduló pontjánál összegyülekezzék és csak így lépjenek az egyes tagok rövid távolságokban egymástól a legközelebbi ferde síkra. Ekként a mozgásba jött törmelék veszélyessége kikerülhet.

Fent szikla-bevágás jelzi a pontot, a hol a Kriván-Basta-Hruby-csoport az iv-alakulag délfelé kidomborodott Tátra-fővonaltól elválik. Ez a Koprowa-szoros, a szepes-menguszfalvi és liptó-vychodnai völgy határa. Egyébiránt semmi nevezetességgel nem bír, ennél fogva, miután a visszhangot (tizenöt-szörös, de igen gyors lefolyású) megkísérlettük volna, az ördög hátán (Diablovinán vagy Pekelnitován) át a Koprowa-völgybe siettünk le.

Legfőbb ideje is volt már; mert már sötétedni kezdett, midőn egy sűrű fenyő-csoport védő födelét elértük, a mely alatt a derék vezetők zöld galyakból pompás fekhelyet készítettek.

Megizzadt fehér-ruhánk nemsokára a hatalmas tűz mellett megszáradt és a külső jólléthez nemsokára luculli élvek örömei csatlakoztak. A ruganyos, zöld, az anya-természet által teremtettt derék-aljakon fekvve, szittuk virgináinkat és engedtünk a jó kedvnek szabad csapongást, röviden oly jól mulattunk, hogy egész intendánsi tekintélyemet kellett összeszednem, hogy a társaságot nyugalomra bírhassem.

Az éj meleg volt, álmunk szilárd és erősítő.

Korán reggel, midőn a Csubrina kiágazásait a Tienné smercsiny-n át megkerültük, fájdalmas meglepetéssel vettem észre a veszteséget, mely megzavarta az napi élvezetemet. A házaselet drágaköve, jegy-gyűrűm a Poprád tava mellett maradt!

Mihez fogjak már most? — A jegy-gyűrűt el kell hoznom, ezt azonnal elhatároztam magamban.

Egyedül tegyem meg ma ugyanazon utat ellenkező irányban, melyet tegnap derült társaságban haladtam át? Hűtelenül hagyjam el társaimat kirándulásunk első harmada után?

Erősen küzdve önmagammal a közeli „Smerčanské plésa“ nevű tavakhoz mentem, melyek hasonló jelleget tüntetnek föl, mint a hinezskói tavak, itt néhányan társaim közül az elfáradás nagyobb mérvű jeleit mutatták; — rám nézve oly vigasz, melyet azon valószínűség fokozott, hogy ezen fáradság az ifju touristák egyikénél vagy másikánál növekedni fog. Erre építettem tervemet. Ruman, kedves vezetőmtől tudakoztam, valjon nem merne-e engem holnap a Jeges tótól a Vaskapun keresztül a menguszfalvi völgybe visszavezetni. Nem volt ugyan nálunk kötél, de én tudtam azt, hogy ez a sziklára való fölmászás alkalmával rendesen nem oly szükséges, mint az arról való leereszkedésnél.

Minthogy a felelet nem épen „nem“ volt, azt határoztam, hogy „egyelőre“ a társaságnál maradok.

Hogy az ember a meglehetősen terjedelmű smercsányi tótól a lengyel oldalra jusson, közönségesen a nagy kerülőt választja, mely a „Tienné smercsiny“-n keresztül a Kosár mellett az „Úsyp“ vagy Tichy-szoroson keresztül vezet, midőn a gerinczet körülbelül a lengyel Öt-tő legmagasbikával

párhuzamosan éri el. Mi időkimélés tekintetéből a negyedik tó felé vezető egyenes utat választottuk.

Az átmenet meglehetősen meredek, de mindenesetre kényelmesebb mint a Kóprowa-szoros és meg is jutalmazza a fáradságot. A tetőről szép kilátás nyílik a smeresáni tavakra és különösen a felső, Megfagyott tó, igen barátságosan kandikál ki a merev sziklatömegek közül, továbbá az egész Csubrina-, Hruby- és Křižny-csoportra magyar oldalon. — az ötödik lengyel tóra és a negyediknek egy részére a „Beskid“ tisztas feje alatt lengyel oldalon.

A leszállásnál a jobb oldalhoz tartsa magát az ember.

A legnagyobb tó mellett hosszabb ideig pihentünk, hogy az elmaradottaknak a gyülekezésre időt engedjünk.

Hogy innen a „Nagy-halas-tó“-hoz jussunk ismét, rövidebb utat választottam s nem a patak hosszában a Bialká-ig és hegyes szög alatt dél felé vezetőt.

Ha az ember ugyanis a két első tavat balra hagyja és egy már távolból látható, az első körülbelül 200^m/ magas végnyeregbe szolgáló marhacsapáson („prča“) indul, a további, egyenesen a Halas-tóhoz vezető út többé el nem téveszthető.

Az említett nyeregből még elbúcsuzik az ember a lengyel tavaktól és alig fél óra múlva eléri a „Miedzana polana“ nevű pompás fensikot, melyen buján terem a fű.

Ez a lengyel oldal Ostervája. A Bialka felől könnyűreá fölmenni és terjedelmes áttekintést nyújt a Tátra éjszaki lejtőjén összegyülekező patakok és az élesen tagozott hegyóriások egész rendszere fölött egész a lomniczi csúcsig, és épen úgy a mint az Osterváról dél felé nyílt tájak tág panorámáját tekinthetni át, úgy itt a szemnek éjszak felé nyílik kellemes völgyi táj.

Az összes Tátra-tavak királya a „Nagy-halas-tó“, egy kölépcsővel feljebb a tengerszemek legszebbike a „Morsko oko“ és mindkettő koronázva a Tengerszem-csúcs („Kopa nad rybym“, „Kopa nad morskym“) és a „Waha“ által — együtt-véve egészen kikerekített hegyi tájat képeznek.

A két utóbbi között bevágás látszik, — oly mély, oly hivatató!

Nem volna-e jó, ezt még ma a menguszfalvi ígéret völgyébe, hol kincset kell keresnem, átmenetül választani? Az

ég ma már nem oly tiszta, mint tegnap volt, holnap rossz idő állhat be és gyűrűm azután igen sokáig várhatna egyedül a Poprád tavánál, ha ugyan nem mossza el a záporosó.

Déltájban a „Nagy halas-tóhoz“ fogunk érni, társaim alig fogják magukat arra határozni, hogy ma az éjet a „Poduplaszky“ völgyben a szabadban töltsék, avégből, hogy mint eredetileg tervezve volt, vasárnap a lengyel nyergen keresztül menjenek — ma bizonyosan a Javorinában keresik föl a meleg ágyakat!

„Ruman! még ma azon szoroson ott keresztül megyünk“, volt hosszú gondolkodásomnak eredménye! „Az nem megy“, az ő határozott felelete, „a hol apám nem juthatott keresztül, más sem jut keresztül!“ indokolása.

Egyelőre nem sürgettem tovább a dolgot, hanem lehetőleg siettettem a Halastónál való megérkezésünket.

Azon turisták számára, kik a Halas-tótól visszatérve, az „Öt lengyel tóhoz“ vezető legközelebbi útra kívánnak kelni, megemlítendő, hogy félórai vándorlás után egy jobbra egészen az út mellett fekvő, igen bő forráshoz jut az ember, a honnan „fél bal“-ra kanyarodik, körülbelül 800 lépés után meglehetősen meredek árokhoz jut, ezen fölmászik és az így elért, már elébb említett fensíkről egy tisztán kivehető gyalogösvényt éjszak-nyugat felé követve, először széles kőmedencézt és ezen keresztül menve a Miedzana végnyergét éri el, mely a lengyel tavakban magát visszatükröződő Beskid-lánczra szép kilátást nyújt.

A derék stolaiai arczai örömtől sugárzottak, midőn a Halas-tó melletti menházban minket üdvözlő leány elárulta, hogy lengyel „pálinka“ áll rendelkezésünkre. Vágyaik mértékletes kielégítése után Rumannal az óhajtott nyereg-átmenetelt ujjalag komolyabban megbeszélni próbáltam.

Miután a kilátásba helyezett pénzbeli jutalom hatását eltévesztette, haragot színleltem és azt mondtam: „Tudod-e Ruman, mult évben azt lehetett felőled az újságokban olvasni (Déchy tudósítása), hogy te rettenthetetlen mászó, valóságos ördöngös fieszkó vagy. Majd gondoskodom én arról, hogy ugyanazon újságokban az lesz olvasható: Ruman vén asszony; — te nem vagy vezető — menj Javorinába aludni; én egyedül indulok utnak.“

Ez hatott.

Jámbor arczát bosszusan, sőt haragosan fintoritotta el, midőn e feleletét: „hová egy városi ember fölmászik, Ruman föl fog tánczolni“, hirtelen kibőffentette.

Czélom el volt érve; — barátim előre megbocsátották szökésemet. „hiszen házassági talizmánomról volt szó“, ennél fogva plaidemet katonásan összekötve vállamra vetém és az egész társasággal együtt a készenálló tutajra szálltam. A hossza nyúló Tátra-tónak átellenes partján én és vezetőm elbucsuztunk és gyors menetben a tengerszem felé haladtunk. A töltésről zsebkendővel lobogtatva bucsuztam el ismételten a már megint a tó közepén levő társaimtól, azután követtem a türelmetlenkedő Rumant.

Mondják, hogy nem nehéz a tengerszemtől balra fekvő gerincekre fölkapaszkodni és azután délfelé fordulva és a hegy hátát követve a Waha-csúctól balra a határgerinczet elérni. De mivel a tengerszem és béka-tó közötti legközelebbi összeköttetést is szerettem volna kikutatni, a jobb part felé fordultam, és minthogy a tengerszem-csúcsról csak időszakonként lezuhanó vízer szünetelt, fennakadás nélkül rövid idő alatt a déli parton voltam.

A törmeléken, a Kopa meredek falai hosszában gyorsan fölhatoltunk, míg az átellenben fekvő sziklák felénk nem közeledtek és „spad“-ot (sziklalépcsőt) nem építettek elénk.

Ezen falra sikerült felmászunk, a mit ugyan részemről nem tettem anélkül, hogy aggódó pillantást nem vettem volna a tengerszem fölött hirtelen föltűnő ködtömegekre. És ezek csakhamar utolérték és hideg karjaikba zártak. „Ezen köd még el fog mulni“, vélé Ruman, „csak második ne követné!“ Most gyorsított időmértékben haladtunk a meglehetősen járható ferde sikon fölfelé, mindig a hóvíz közelében maradván.

A köd eleinte mindig világosabb is lőn és néhány tájékoztató pillantást is engedett, de az öröm nem volt tartós. Még nem értük el a törmelék végét, midőn már másodizben sűrű köd hullámzott körülünk. Elvesztettük a vízeret, — mely talán a törmelék alatt tűnt el — és a sziklaárok egy neméhez értünk, melynek felső végén egy kis sziklaháti fennsík létezik.

Ruman már azt hitte, hogy a menguszfalvi völgy van előttünk; de én tudtam, hogy alig vagyunk a tulajdonképeni szoros elején.

Még most mindig elég idő lett volna a visszatérésre, ha az előbb említettem „spad“ ködös időben nem lett volna járhatatlan.

Rövid pihenés után elhatároztam, hogy előre fogok hatolni, hogy ha lehetséges, a gerincezet mégis elérhessem, mely legfeljebb 500 m/-rel feketett magasabban. A tulsó oldalon Ruman annyira ismerős, hogy félhomályban is biztosan boldogul.

Rövid vándorlás után a szoros alsó sziklavégére bukkantunk és arról győződöttünk meg, hogy a víz medrét, mely magas, sima lépcsőkből áll, nem követhetjük; azonban — jobbra még széles törmelék-szalag húzódott egyenesen a Kopa-esúcs felé és oda irányoztam lépteimet.

Ruman nem mutatott különös kedvet a tovább menetelre, végre midőn már a ködben elvesztém őt, utánam kiáltott, és hogy egyedül ne maradjon, követett.

Alig 500 lépés után itt is megszűnt a törmelék, de még lehetséges volt tovább haladni. Az előttünk fekvő völgytorkolat nem birt semmi csáberővel, — ismételve havon kelle átkelnünk, a mi szűk hasadékokban még nyár derekán sem kellemes. A havat a víz itt alámossa, gyakran igen vékony boltozatokat képezve, melyek turisták alatt igen könnyen keresztültörnek.

Még fáradságosabb volt a további fölmászás a minde-nütt nedves, sikamlós lépcsőkön. Jobbra ugyan körülbelül 600 m/- magas, függőleges gránitfal állott. Ez, amint másnap meggyőződtem, egészen a Tengerszem csúcsánál végződött. Balra és alattunk zöld, egészen laza palakő volt.

Négy-öt palatábla enged a kéz húzásának, míg az ember a következő lóditásra erős támasztékot talált. Keztyűvel előhatolni nem biztos, pusztá kézzel a bőrön vágási sebek ejtetnek és a hideg érzete a nedvesség következtében kétszeresen kellemetlenül hat. Víz ugyan nem folyik itt, de nem is találhatni ezen sötét völgytorok alsó és középső részeiben egyetlen-egy száraz követ sem. Ezen nedvesség főoka a pala aprólékos szétmállásának is e helyen. A hideg szétrepesztí a táblákat, az eső és különösen az olvadó hó darabot darab után magával ragad a törmelékbe, mely azután a tengerszembe legördül. Meddig fog még e műtét az egész völgyben

tartani, míg a tengerszemet eltemeti? — Az ezen völgytörökben való mászás csak keskenysége által könnyítettik meg. Gyakran kéményseprő módjára mászhattunk föl csak a lépcsőkre, melyek a kéznek és lábnak nem nyújtottak egyenes támpontokat. Tűrhetőleg hatoltunk előre, csak egyszer fenyegetett a megsérülés veszélye.

Ruman, ki hosszú ideig mögöttem mászott, megkért, engedjem meg neki, hogy előre mehessen, mivel „puhább járással“ bír, azaz hogy lágy bocskora alatt sokkal kevesebb törmelék fut el, mint alattam, mi oly szűk téren, a hol csak fölfelé lehet kitérni, a hátulsóra nézve nem épen kellemes. Előre bocsátottam őt és fölsegítettem — már 7-re járt az idő — egy kínálkozó magasabb lépcsőre. Örömkialtás hangzott közvetlenül e cselekedet után. „Már keresztül látni, mindjárt fenn kell, hogy legyünk!“ kiáltá és e fölfedezés miatt elfeledkezék arról, hogy viszonozza szolgálatomat és tovább sietett. Resteltem őt visszahíni és megpróbáltam magam fölmászni. De az oldalfalak, fájdalom, távolabb voltak egymástól, hogy sem kéményseprő módra fölesúszhattam volna. Ugy próbáltam meg tehát a dolgot, hogy hátamat a gránitfalhoz támasztottam és mindkét lábamat az átellenes falnak vetettem és így háttal és lábakkal váltakozva fölfelé csúsztam. A második kísérletnél sikerült a lépcső fölületét elérnem, kissé hirtelen fogtam meg a sziklatömb szélét és épen profil-állásomból en face állásba akartam helyezkedni, midőn ijedtségemre azt veszem észre, hogy a sziklatömb mozdul és már csak ide s tova hintálozik! A követ elereszteni, zsákként lecsúszni és a zugban odalapulni pillanat műve volt. Ugyanazon a pillanatban a szikladarab már mellettem röpült el, hogy ismételve fel-felszökkenve és szétzúzódva nagy robajjal a mélységbe rohanjon!

Kéjelmetlen esend követte ez eseményt és csak most vettem észre gyorsított lélegzet-vételemen, hogy előbb lélekzeni elfelejtettem.

Ezen helyzetben már már derekasan kifárasztott tagjaimnak pihenést engedtem és mintegy 10 perczig csendes szemlélődésben időztem — és Ruman?

Midőn végre utána kiáltottam, reszkető hangon felelé: „Hál' Istennek“, és kérdé: „nincs összenyomva?“ A katasztrofa elmúlt és a most képződött földalakulás Ruman fölajánlott segedelme nélkül is megengedte előhaladásomat.

Sík helyre értem. Ez körülbelül $1\frac{1}{2}$ □ m/-nyi tér volt összeszorult kőzetből. Nagy köhorong boltozta le e helyet, reá a kunyhó egy nemének jellegét nyomván.

Innét én is egy alig 10 %/-nyi széles lyukat láttam a minket a menguszfálvi völgytől elválasztó falban. De ugyanazon pillanatban Ruman felülről reménytelenül kiáltá: „Ne prejdeme!” (Nem jutunk keresztül.) És valóban egy körülbelül 15 m/-nyi magas sima bástya visszatérésre kényszerített, épen midőn azt hittük, hogy legsürgősebb szándékunkat elértük.

Visszatérés? — Most a „Spady“-n át lefelé, ahol már nappal a fölmászás nehéz volt? Tévelylyal határos vakmerőség lett volna.

„Maradjunk itt fönn a beszorított szikla alatt éjszakára!” mondtam. S valóban az volt az egyedüli, amit tehettünk, mert az éj közeledett.

Hegyí kirándulásaim alkalmával közönségesen sok fehér-ruhát szoktam magammal vinni, mert ez nem nehéz és alkalmaslag a testet pompásan megvédi; azt gondoltam, hogy ezzel eléggé megvédhetem magamat az éj hidege ellen.

Másként vélekedett Ruman.

A különben vakmerő fickó, midőn e „hideg szál-lás“-on elhelyezkedtünk, azon véleményben volt, hogy vagy megfagyni, vagy, ha eső ér, alámosatni fogunk. Megfedtem őt alaptalan jeremiádjáért, melybe „legszebb feleségét Stoliában és három gyermekét” is beleszötte, és megígértém neki, hogy szükség esetére odakölesöznöm neki plaidemet és eshetőleg egy itt szerzett nátháért jól fogom kárpótolni.

A menházból hozott meszely pálinkát későbbre tartogatván, a jóízűleg elköltött kaesa- és sajthoz bort ittunk.

Esti 10 óráig, hogy az időt megrövidítsük, Rumannak kellett különböző kirándulásairól részleteket elbeszélnie. Egy-más mellett összekuporodva, a plaidet közösen használva, szerettünk volna fekvő helyzetig kinyújtózkodni, de erre nem volt hely. Forrón óhajtott tüzet sem gerjeszthettünk, hiszen még moh sem akadt ezen sajátságos éji szálláson, csupán csak pala-törmelék. Mindehhez még 11 óra felé éles szél kerekedett. Ezen, 2000 m/-t jóval felülmúló magasságban csaknem szabadon a levegő égben hosszú éjen keresztül átélt vihar maradandó emléket képez!

Még az egyes, már megtört szélrohamok is (az egyenes megtámadás ellen a Kopa-fal védett meg) kigúnyolták plaidemet, öt ingemet, három pár lábravalómat, lábikramelegítőmet, négy pár harisnyámat és őszi felöltőmet. Erősen fáztam és kedves Rumanom nem kevésbé, daczára annak, hogy mint tót hegyi lakos, nálamnál sokkal „edzettebb” szervezettel bírt. Minden akaraterő mellett is egyikünk sem volt képes nyugalomban maradni. Lázbetegként rázott a hideg szakadatlanul.

Most kihúztam zsebemből a pálinkát és épen számhoz akartam azt illeszteni, midőn Ruman, ki mozdulataimat aggódo tekintettel kísérte, csaknem kétségbeesve kezemet hirtelen megfogta és habár kérőleg, de mégis határozottsággal így szólt: „Pan velkomožny, ha én megfagyhatok, ön is megteheti azt, kérem önt, legyen szíves a pálinkát velem megosztani.”

„Ostoba ficzkó! hát ki mondta neked, hogy semmit sem kapsz?” e szókkal utasítottam őt rendre; mindamellett nem akadályozhattam meg, hogy a palaczkot, míg én ittam, ő is ne tartsa, hogy valamikép nagy kortyot ne húzhassak belőle. A kényelmetlen helyzet daczára, nem voltam képes magamat a nevetéstől megtartóztatni, midőn őt ezután magam is csaknem önkénytelenül az ivásnál hasonló módon ellenőriztem.

A palaczk mint egy palladium helyeztetett az úti-táskába, melynek számára egy a legurulás ellen teljesen biztosított helyet gondosan kikerestünk. Hogyan töltöttük el az időt két óráig, az olvasó sejtheti. Nehéz, felejthetetlen éj volt az 1875. évi augusztus 21. és 22. közti éj. El voltam rá készülve, hogy megbetegszem, ámbár gyomrainkat és hátainkat fölváltva melegítettük. Így ültem félig fekve Ruman ölében, becsavartatva magam általa a mindkettőnket körültogó plaidbe. Ily módon melle hátamat melegítette és az ő hátának és az én arcomnak hideget kelle szenvednie. Ha ez tűrhetetlenné kezdett lenni, kölcsönösen felváltottuk egymást: Ruman az én ölembé ült és altestem épen oly jól járt, mint az ő háta.

Két órákor a drága pálinkanedv utolsó maradványai eltűntek, de e helyett az ég oly kegyes volt a szél dühöngésének vetot mondani.

Most fölkeltek és lábainkkal dobogva vártuk be a regg-szürkületet. Öt óra előtt a hidegtől egészen megmeredve ismét fölmásztunk a gerincezfalhoz és ujjalag meggyőződünk

annak valószínűtlenségéről, hogy ott valaha keresztül juthasunk, megfordultunk tehát és miután felejtéhetetlen éji szállásunkon még száraz reggelit vettünk volna magunkhoz, ismét lefelé siettünk.

A köd eltűnt, kötéllel csavart plaidem nagyon jó szolgálatot tett podgyásunk leeresztésénél és így történt azután, hogy hét óra előtt megint ott voltunk, ahol tegnap a második köd ért utól. Lábaiknál költői nyugalomban feküdt a Tengerszem és — a mint látszott — ezzel csak nem egyenlő felszínben a „Nagy-halastó“.

Mínthogy még kenyérrel és sajttal eléggé el voltunk látva, megmagyarázhatónak fogja mindenki találni, hogy most akartam még csak igazán a Tengerszem és Békató közötti legközelebbi összeköttetés föl kutatását megkísérteni.

Magában a völgy-teknőben egyáltalában nem ment a dolog, ennél fogva a taréjban — „Po hrebenku“ próbáltam meg, a mint Ruman tanácsolta, tudniillik az ép oly meredek, de kihegyezett párhuzamos gerinczen a szoros baloldalán, vagyis a „Waha“ legvégső kiágazásán.

Óvatos és szédüléstől ment hegymászóra nézve ez nem volt nehéz feladat. A kőzet itt is el van mállva és föltétlenül szükséges, hogy az ember minden fogódzásnál előbb az élnek szilárdságáról, melyre súlyát bizza, jól meggyőződjék. A felmászásnál ez csakugyan kivihető, a midőn is az ember lábát ugyanazon kiálló kővekre helyezi, melyeknek megbízhatóságát előbb a kéz kipróbálta.

Körülbelül egy órányi mászás után szélesebb térre jut az ember, hol kényelmesen meg lehet pihenni. A szorost oldalról tekintve, innét óriási sziklatömeg látható, melynek körvonalai egy tátott száju békának rajzait igen természetesen tüntetik föl. A Béka-tavak közelsége és ezen természet játéka kedvéért ezen szorost „Béka-szoros“-nak lehetne nevezni.

Tíz órakor a határ-nyereghez értünk, előttünk feküdtek a Béka-tavak, a többször említett legmélyebb bevágás pedig mintegy hatvan méterrel mélyebben jobb oldalunknál.

Búcsú gyanánt még egy pillantást akartam vetni Lengyelországra, de egy könnyű köd-fátyol közeledett épen felénk, elfödve a kilátást. Azonban másként kárpótoltattam. Alig tíz méternyire tőlem a ködben a sugártörés egy pompás tűneménye mutatkozott. Körülbelül három méter átmérőjű csodaszép napkorong ragyogott előttem szívárvány-színben; a

ziehende Nebel durchwallte dieselbe und brachte die zartesten Nuancen in das herrliche Bild.

Ohne auf ernstere Hindernisse zu stossen, liessen wir uns zu den Froschseen herab. Kurz darauf spähte mein Auge sehnsüchtig nach dem Lohn für die geopfert Nacht!

Und nicht umsonst!

Dort, hart am Ufer des Poppersees, in der Granitschale, beschirmt vom überhängenden Krummholze, funkelte „mein goldenes Ringelein“. Behutsam, als könnte der stille See seine schon sicher geglaubte Beute für immer mir entreissen, hob ich ihn auf und steckte ihn hochof freut auf meinen Finger.

Um drei Uhr traf ich in Hochwald ein, liess mich jedoch nach Station Lucivna überführen, um vor Ankunft des Zuges die Zeit mit einigen dortigen Bekannten zuzubringen. Doch die Natur verlangte auch ihr Recht und so schief ich denn am Divan ausgestreckt recht bald so fest, dass mich nicht einmal der schrille Ton der Stationsglocke zu wecken vermochte.

Mit dem Gedanken, wo sich wohl meine Reisegefährten befinden mögen, stieg ich um 11 Uhr Nachts — es war der 22. August 1875 — in das Coupé und fuhr der Heimat zu.

Diese Erlebnisse hatten übrigens für meine Gesundheit keine nachtheiligen Folgen.

Zur Geschichte der Alpenvereine.

Von *Moritz Déchy*.

Es war zu Ende des vorigen und Anfang des gegenwärtigen Jahrhunderts, als das Interesse der gebildeteren Welt sich mehr und mehr den Gebirgen, hauptsächlich dem Hochgebirge zuzuwenden begann und sowohl Männer der Wissenschaft, wie Saussure und Humboldt, als auch Freunde der Natur ihr Streben der Erforschung der naturwissenschaftlichen und geographischen Verhältnisse der Gebirge, sowie der Verbreitung der Kenntniss ihrer Naturschönheiten widmeten. Diese Bewegung pflanzte sich in immer weitere Kreise fort, das Interesse für die Welt der Berge, und insbesondere für die nächsten und grossartigsten Repräsentanten derselben in